

Verkkokeskustelut kommunikatiivista suunnittelua edistämässä:

Lisää kaupunkia Helsinkiin -Facebook-ryhmä kaupunkisuunnittelun kumppanina?

Annaliina Niitamo & Jonas Sjöblom

Tarkastelemme tässä artikkelissa, miten kaupunkisuunnittelijat kokevat sosiaalisen median verkkokeskustelut osana työtään. Tapaustutkimuksemme kohteena ovat Helsingin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkisuunnittelijat ja tutkimme heidän suhtautumistaan Facebookissa toimivaa Lisää kaupunkia Helsinkiin -ryhmää (LKH) kohtaan. Kysymme, miten kaupunkisuunnittelijat suhtautuvat LKH-ryhmään osana asukasvuorovaikutusta ja millaisia yhteistoiminnan mahdollisuuksia he näkevät ryhmän kanssa osana kommunikatiivisen suunnittelun viitekehystä. Artikkelimme lisää tietoa kaupunkisuunnittelijoiden toimintaympäristöstä viestintäteknologisen murroksen aikana, kun eri toimijat pyrkivät vaikuttamaan kaupunkisuunnitteluun sosiaalisen median kautta.

Johdanto

“Kaavoittaja on työnsä ammattilainen, ja hänen tulee huomioida puolueettomasti asiantuntijoiden sekä kaikkien, esimerkiksi hiljaisempien kuntalaisten ja yrittäjien tarpeet. Suunnittelijat voivat tietysti tavata Lisää kaupunkia Helsinkiin -ryhmän jäseniä siinä missä muitakin kansalaisia,

mutta LKH:n tulee muiden aktiivien tavoin vaikuttaa kaavoitukseen perinteisin kuntademokraattisin keinoin. Liiallinen "veljeily" ideologisten järjestöjen tai liike-elämän edustajien kanssa rapauttaa kuntalaisten ja esimerkiksi vaihtoehtoisten järjestöjen luottamusta julkishallintoon."
– Suunnittelija, 30, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto

Verkkokeskusteluista on tullut kaupunkisuunnittelijan työssä uusi areena. Kaupunkilaiset ja eri sidosryhmät ovat aina pyrkineet vaikuttamaan kaupunkisuunnitteluun, mutta digitaalinen teknologia ja sosiaalinen media ovat tehneet näistä vaikuttamispyrkimyksistä näkyviä uudella tavalla (Hyyryläinen & Tuisku 2016). Selvitämme tässä artikkelissa, miten Helsingin kaupunkiympäristön toimialan (entisen kaupunkisuunnitteluviraston) kaupunkisuunnittelijat seuraavat ja suhtautuvat alansa verkkokeskusteluihin. Keskitymme erityisesti Facebookissa toimivaan Lisää kaupunkia Helsinkiin -ryhmään (LKH). Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston suunnittelijoille lähetetyn (organisaatiomuutos tapahtui tutkimuksen tekemisen aikaan kesäkuussa 2017) kyselylomakkeen vastausten valossa tutkimme, millaisena toimijana he näkevät Lisää kaupunkia Helsinkiin -ryhmän ja millaisia yhteistoiminnan mahdollisuuksia ja esteitä he hahmottavat ryhmän ja kaupunkisuunnittelun välillä.

Lisää kaupunkia Helsinkiin -Facebook-ryhmässä aktiiviset kaupunkilaiset tekevät pääasiassa Helsinkiin liittyviä konkreettisia ehdotuksia täydennysrakentamisesta, liikenne- ja palveluista ja kaupungin palveluista. Ryhmässä kommentoidaan uutisia ja artikkeleita, tehtyjä suunnittelupäätöksiä, vireille tulevia suunnitelmia ja muiden aktivistiryhmien tekemiä suunnitelmia. Aktiivisimmat jäsenet tapaavat kuukausittaisissa keskustelutapaamisissa, "Kaupunkisuunnittelupubissa". Ryhmän keskustelujen keskiössä on pyrkimys tiiviin kaupungin rakentamiseen.

Artikkelin teoreettinen viitekehys koostuu kommunikatiivisen suunnittelun teoriasta ja yhteistoiminnan käsitteestä. Analysoimme kaupunkisuunnittelijoiden ja LKH-ryhmän välistä suhdetta Freyn, Lohmeirin ja Leen (2006) kehittämän organisaatioiden välisen yhteistoiminnan syvyyttä mittaavan asteikon avulla. Näemme LKH-ryhmän organisoituna ja selkeää agendaa ajavana verkostomaisena toimijana, jolla on kontakteja ja osaamista vaikuttaa kaupunkisuunnittelua koskevaan päätöksentekoon ja valmisteluun (Laaksonen & Porttikivi 2015). Ryhmä on nähty kolmannesta sektorista irrallaan olevaksi neljännen sektorin toimijaksi. Se edustaa kaupunkiaktivismia, joka on kansalaisten itse organisoimaa ja omaehtoista yhteistoimintaa ja joka tapahtuu yleensä järjestötoiminnan ulkopuolella. Kaupunkiaktivismi ovat luonteeltaan aloitteellisia, proaktiivisia ja hyödyntävät järjestäytymisessään tyypillisesti sosiaalista mediaa. (Mäenpää & Faehnle 2017; Mäenpää et al. 2017; Kanninen & Bäcklund 2017; Jacobson 2015.)

LKH-ryhmä on herättänyt paljon keskustelua ja reaktioita kaupunkisuunnittelun alalla ja kaupunkitutkijoissa muun muassa ryhmän koetun vaikutusvallan ja uuden toimintalogiikan takia. Ryhmän osallistujat koetaan myös homogeeniseksi joukoksi (Mäenpää 2016). LKH-ryhmän on nähty rakentavan vasta-asiantuntijuutta ja pakottavan myös julkishallinnon toimijoita mukaan kansalaisten itse rakentamille keskustelufoorumeille (Bäcklund, Häkli & Schulman 2017). LKH-ryhmän merkitystä kaupunkisuunnittelussa on tärkeää tutkia, koska ryhmän jäsenenä on paljon muun muassa poliitikkoja, toimittajia, tutkijoita, kaupungin virkamiehiä, suunnittelijoita ja muita kaupunkiasiantuntijoita ja -ammattilaisia, mutta ryhmän suuren koon takia (lähes 17 000 jäsentä toukokuussa 2018) jäsenenä on oletettavasti myös "tavallisia kaupunkilaisia". Ryhmän julkilausuttujen vaikuttamispyrkimysten, ryhmän suuren jäsenmäärän ja jäsenten yhteiskunnallisten ja ammatillisten asemien takia on oleellista tutkia, minkälaisia merkityksiä ryhmä saa kaupunkisuunnittelun eri osapuolten keskuudessa.

Kysymme artikkelissa, miten Helsingin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkisuunnittelijat kokevat LKH-ryhmän osana työtään ja millaisia yhteistoiminnan mahdollisuuksia ryhmän kanssa nähdään osana kommunikatiivisen suunnittelun viitekehystä. Artikkelimme ottaa osaa keskusteluun sosiaalisesta mediasta ja kaupunkisuunnittelijan roolista osana kommunikatiivista suunnittelua.

Sosiaalisen median logiikkaan kuuluu viestintäteknologian entisen yhden-suuntaisen joukkoviestinnän tilalle tullut ajasta ja paikasta riippumaton, kahden-suuntainen vuorovaikutus ja käyttäjien tuottaman sisällön kasvanut merkitys. Van Dijk ja Poellin (2013) mukaan sosiaalisella medially on mahdollisuus nostaa julkisen keskustelun agendalle asioita, joita joukkoviestinnän portinvartijat, kuten toimittajat, ovat aiemmin määritelleet. Sosiaalisen median logiikkaa määrittelee käyttäjän aktiivisuus ja käyttäjien tuottaman sisällön suosiota korostavat algoritmit. Nämä algoritmit nostavat tiettyjä sisältöjä muiden käyttäjien tietoisuuteen toisten sisältöjen kustannuksella. Van Dijk ja Poell korostavat, että sosiaalisen median alustat eivät ikinä ole pelkästään neutraaleja alustoja tiedon jakamiselle, vaan kyvykkäät toimijat, jotka hallitsevat sosiaalisen median logiikan, voivat vaikuttaa laajemmin yhteiskunnassa ajamalla julkisen keskustelun agendalle aiheitaan. Suosittuja sisältöjä korostavat algoritmit ja käyttäjien mahdollisuus vaikuttaa agendalle nouseviin aiheisiin haastavat perinteisiä instituutioita ja pakottavat niitä sopeutumaan uuteen vuorovaikutuksen kulttuuriin (van Dijk & Poell 2013).

Suomessa ja maailmalla on kasvava paine tuoda kaupunkisuunnitteluun erilaisia ääniä perinteisten ammattilaisten rinnalle ja suunnitella kaupunkia aiempaa vuorovaikutteisemmin ja avoimemmin. Siihen pyrkii julkilausutusti

myös Helsingin kaupunki (Helsingin kaupungin strategiaohjelma 2013–2016 & 2017–2021). Vuorovaikutuksella pyritään avoimempaan hallintoon aikana, jolloin kunnallinen päätöksenteko ja osallistuminen näyttäytyvät helsinkiläisille epäselvänä ja monimutkaisena, vaikka kaupunkilaisten kiinnostus kaupunkiasioita kohtaan on kasvanut (Lahti & Laine 2013). Paine lisätä vuorovaikutusta johtuu osaltaan hallinnon tiedon monopolin murtumisesta internetin ja sosiaalisen median myötä, kun lähes kaikki tieto on kaikkien kaupunkilaisten saatavilla (esim. Sauri 2015, 30). Toisaalta osallistumista on yritetty kehittää Suomen kunnissa eri tavoin jo muutaman vuosikymmenen ajan ratkaisuna edustuksellisen demokratian ongelmiin (esim. Kettunen 2002). Vaaliosallistumisen vähenemisen takia suoran osallistumisen kehittäminen on nähty julkishallinnon legitimitietin kannalta tärkeänä (esim. Jäntti et al. 2017).

Helsingissä kaupunkisuunnittelukulttuuri on sekoitus perinteistä rationalistista suunnittelua ja joitakin kollaboratiivisen suunnittelun piirteitä (Lapintie 2017; Bäcklund & Mäntysalo 2009; Puustinen 2006), joita esimerkiksi kaupunkisuunnitteluun palkattujen vuorovaikutussuunnittelijoiden on määrä edistää työllään. Käymme läpi suunnitteluteoreettista keskustelua seuraavassa alaluvussa. Vaikka suuntana on suunnittelun kollaboratiivisuuden lisääminen, monet tutkijat ovat skeptisiä sen suhteen, mikä kansalaismielipiteen todellinen merkitys ja vaikutusmahdollisuus suunnittelussa on (esim. Lapintie 2017; Kahila-Tani 2016).

Lainsäädännöllisesti kaupunkisuunnittelun osallistamiskäytännöt tulevat vuoden 2000 maankäyttö- ja rakennuslaista, joka velvoittaa kaavaa laadittaessa tekemään osallistumis- ja arviointisuunnitelman, jossa määritellään asukkaiden vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuudet (MRL 1999/132, 63§). Lain mukaan kaupunkisuunnittelijat joutuvat määrittelemään paitsi ne tavat, joiden kautta osalliset voivat olla suunnitteluprosessissa mukana, myös sen keitä osalliset kulloinkin ovat (Bäcklund & Mäntysalo 2009, 19). Laki ei kuitenkaan velvoita syvälliseen osallistamiseen, vaan osallistamiskäytännöt ovat kunnan itsensä päätettävissä. Tyypillinen käytäntö onkin mielipiteenantomahdollisuus kaavaprosessiin. (esim. Koskiaho 2002.) Kunnan ylläpitämät verkkopalvelut, kuten Kerro kantasi- ja Kerro kartalla -palvelut Helsingissä, ovat yksi tapa vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien järjestämiseen verkossa. Sosiaalisessa mediassa itseorganisoidut kaupunkiaktivismit kuitenkin haastavat maankäyttö- ja rakennuslain säätelämä institutionaalista osallistumista luomalla uusia verkko-osallistumisen tiloja (Kanninen & Bäcklund 2017; Mäenpää et al. 2017).

Osallistumisella tarkoitamme tässä artikkelissa kaupunkilaisten ja kaupunkisuunnittelijoiden välistä vuorovaikutusta sosiaalisessa mediassa. Artikkelissamme osallistumisen voi nähdä liikkuvan tieto- ja suunnitteluosallisuuden asteilla, jossa kaupunkilaiset vuorovaikuttavat kaupunkisuunnittelijoiden

kanssa ja tuovat omia kehitysehdotuksiaan esille (Kohonen & Tiala 2002). Kansalaisten osallistuminen sosiaalisessa mediassa on vain yksi osa sähköisen osallistumisen kenttää, joka käsittää monenlaisia osallistumistapoja, kuten kaupunkisuunnittelijoiden käyttämät paikkatietoa hyödyntävät PPGIS-kyselyt, joista on ollut viime vuosina positiivisia kokemuksia (esim. Kahila-Tani & Kyttä 2017; Ertiö 2015; Saad-Sulonen 2014).

Kommunikatiivisen kaupunkisuunnittelun ideaali

Sidosryhmien laajempi osallistaminen mukaan kaupunkisuunnitteluun ankuroituu teoreettisesti kommunikatiivisen suunnittelun paradigmaan, jonka alun voi ajoittaa 1980-luvulle. Laajasti ymmärrettynä kommunikatiivinen suunnittelu on demokraattinen yritys ajaa sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja ympäristön kestävyyttä vuorovaikutuksessa laajemman osallistujajoukon kanssa (Healey 1992, 233). Kommunikatiivinen suunnitteluteoria syntyi kritiikkinä komprehensiivis-rationalistiselle suunnittelulle, jossa asukkaat olivat ennemminkin suunnittelun kohteina kuin suunnittelun kumppaneita tai osapuolia. Komprehensiivis-rationalistisessa suunnittelussa kaupunkisuunnittelija oli rationaalinen asiantuntija, jolla oli paljon valtaa suunnitteluprosessissa. (Bäcklund & Mäntyselä 2009, 21.) Patsy Healeyn (1992, 237), mukaan suunnittelun ongelma on se, että suunnittelun demokraattinen tehtävä ei toteudu “kaupunkisuunnittelukoneiston” perustuessa liian kapealle tieteellisen rationaalisuuden maailmankuvalle. Healeyn mukaan suunnittelun tehtävänä olisi tunnistaa ja pitää kiinni suunnittelun reunaehdoista, mutta kannustaa erilaisia ääniä ja osallistujia mukaan suunnitteluun. Kommunikatiivinen suunnittelu korostaa suunnittelun vuorovaikutteista prosessia ja tämän prosessin viestinnällisiä ulottuvuuksia keskustelussa kollektiivisten asioiden hoidosta (Healey 1992, 233). Ajatuksena on, että yhteistyön kautta kehittyä rikkaampi ja kokonaisempi ymmärrys käsillä olevasta kysymyksestä.

Myös John Forester puhuu *deliberatiivisesta suunnittelusta* (Forester 1999; Allmendinger & Tewdwr-Jones 2002, 18–20), joka kannustaa suunnittelijoita omaksumaan reflektoidun otteen suunnittelussa ja pohtimaan omaa rooliaan ja vallankäyttöä siinä. Suunnittelijan tehtävänä on erityisesti *kuunnella* suunnittelun eri osapuolia. Forester määrittelee suunnittelun keskustellen eteneväksi yhteiseksi ymmärrysprosessiksi (“designing as making sense together”) (Forester 1989, 120–121).

Kommunikatiivisen suunnittelun ytimessä on ajatus deliberatiivisesta prosessista, joka pohjaa deliberatiivisen demokratian teoriaan. Deliberatiivisen demokratiakäsityksen mukaan tasa-arvoiset kansalaiset pääsevät mukaan neuvottelemaan päätöksistä prosessissa, jossa he perustelevat kantojansa ja saavat avoimesti ja läpinäkyvästi kaiken päätöksentekoon liittyvän informaation. Prosessin tavoitteena on päästä loppuratkaisuun, joka on kaikkia sitova,

mutta tulevaisuudessa avoin haastamiselle ja jatkokeskustelulle. Tarkoituksena ei ole välttämättä löytää konsensusta, vaan luoda keskustelua, jossa kaikki näkökulmat tulevat kuulluiksi. (Gutmann & Thompson 2009, 7.) Deliberatiivisen demokratiateorian selkärankana on ajatus Habermasin (1984) kommunikatiivisesta rationaalisuudesta, joka tuo vaihtoehdon modernistiselle tieteelliselle rationaalisuudelle. Kommunikatiivisessa rationaalisuudessa luovutaan subjekti-objekti-positioidusta argumentoinnista ja siirrytään kohti yksilöiden välistä tasavertaista ja rationaalista argumentaatiota. Mikään aihe ei ole ennalta suljettu pois ja kaikilla on tasavertaiset oikeudet osallistua keskusteluun. Valta on parhaimman väittämän valtaa, jossa merkitys on argumentin sisällössä, ei esimerkiksi argumentoijan auktoriteetissa (Habermas 1984). Tavoitteena on ymmärtää keskustelijoiden eri lähtökohtia ja *merkitysjärjestelmiä*. (Healey 1992, 236–240.)

Kommunikatiiviseen suunnitteluun kuuluva ajatus habermasilaisesta kommunikatiivisesta rationaalisuudesta kritisoidaan siitä, että se perustuu oletukselle yhteisestä elämismaailmasta (*life world*: Habermas 1981; Fairtlough 1991), ja että se pyrkii konsensukseen, mikä puolestaan hävittää moninaiset äänet ja eriävät mielipiteet (Mattila 2017; Mouffe 2000; Tewdwr-Jones & Allmendinger 1998). Parhaan argumentin periaatetta ja painostuksesta vapaata ideaalia puhetilannetta kritisoidaan myös sen utopistisuudesta (esim. Tewdwr-Jones & Allmendinger 2002), sillä jos ajatus merkitysjärjestelmien moninaisuudesta hyväksytään, ei voida edes periaatteellisesti pyrkiä suunnittelun kommunikatiiviseen rationaalisuuteen (Bäcklund & Mäntysalo 2009). Suunnittelun käytännöissä vaikuttavat monitahoiset valtasuhteet ja -asetelmat (Forester 1999), jotka Habermasin teoria jättää huomiotta (Mattila 2017; Bäcklund & Mäntysalo 2009; Karppinen et al 2003). Habermasilaista kommunikatiivisen rationaalisuuden teoriaa on kritisoitu myös siitä, että näin abstraktia teoriaa on vaikea soveltaa mikrotason suunnittelukäytäntöihin. Se sopiikin paremmin makrotason institutionaalisten muutosten toteuttamiseen ja lainsäädännön laadintaan. (Mattila 2017; Campbell 2006; Campbell & Marshall 2006.) Habermasin on kuitenkin nähty itse argumentoineen myöhemmissä teoksissaan kommunikatiivista suunnittelua vastaan (Mattila 2017).

Vastauksena kommunikatiivisen suunnitteluteorian ratkaisemattomille ongelmille on esitetty agonistista suunnitteluteoriaa, joka korostaa erilaisuuden sietämistä ja sitä, että suunnittelun eri osapuolet tulevat erilaisista taustoista ja merkitysjärjestelmistä (Bäcklund & Mäntysalo 2009). Agonistinen suunnitteluteoria perustuu Chantal Mouffin (2000) ajatukseen, että konsensus ei ole yhteiskunnallisen neuvottelun päämääränä eikä ristiriitoja tule pelätä, sillä juuri ristiriidat ja moninaiset äänet ovat demokraattisen yhteiskunnan keskiössä.

Kommunikatiivinen suunnittelu olettaa suunnittelijan roolin keskeiseksi. Vaikka konsensuksen löytäminen eri osapuolten välillä ei ole tarkoituksena tai

edes mahdollista, kommunikatiivisen suunnitteluteorian mukaan suunnittelijan tulisi toimia “vallan tasaajana” ennen päätöksentekoa (Innes & Booher 1999; Tayebi 2013) ja marginaalisten ryhmien puolustajana (Davidoff 1965). Suunnittelijan tulisi toimia yhteiskunnallisen muutoksen agenttina, voimaannuttaa yhteisöjä ja herättää tietoisuutta muutoksen mahdollisuudesta (Friedmann 1987). Suunnittelijalla on nähty olevan tärkeitä taitoja ja mahdollisuus toimia välittäjätekijänä kaupungin kehittämisen valtakamppailuissa eri intressien ja toimijoiden välillä (Healey 1991). Suunnittelijalla on asiantuntijuutensa takia valtaa säädellä tietoa ja muotoilla huomiota suunnittelua koskevissa kysymyksissä, mutta suunnittelijan halu toimia “vallan tasaajana” ja marginaalisten ryhmien puolustajana riippuu pitkälti yksittäisestä suunnittelijasta ja hänen arvoistaan sekä hänen työnantajastaan (Forester 1989). Sitä, onko institutionaalista valtaa käyttävä suunnittelija oikea taho toimimaan “vallan tasaajana” on problematisoinnin arvoinen kysymys. Emme kuitenkaan tämän artikkelin puitteissa mene siihen tämän syvemmälle.

Kommunikatiivisen suunnittelun kritiikistä huolimatta teoriaa voi pitää ideaalina ja tulevaisuuden suosituksia tuottavana mittarina suunnittelun rationaalisuutta vasten (Mattila 2017). Bäcklund ja Mäntysalo (2009) tuovat esiin, että ilman julkisen hallinnon toimintatapojen nykytilan empiiristä avaamista suunnitteluteoriat uhkaavat jäädä vain teorian paradigmatyöksi. Samoin Lapintie (2017) huomauttaa, että suunnittelun suuren kuvan hahmottamisen lisäksi tarvitaan “pieniä kertomuksia” eli konkreettisia esimerkkejä kommunikatiivisuudesta käytännössä. Tässä artikkelissa tarkastelemme empiirisen aineiston avulla kommunikatiivista suunnittelua käytännössä ja pyrimme paikantamaan suunnittelijan paikan osana sosiaalisen median keskustelua, jotka me näemme yhtenä tärkeänä foorumina kommunikatiivisessa suunnittelussa.

Edistääkö sosiaalinen media kommunikatiivisuutta?

Sosiaalisella mediallyä tarkoitetaan verkkopalveluja, joissa käyttäjien sisällöntuotanto, sisällönjakelu ja muu vuorovaikutus ovat keskiössä (Matikainen & Villi 2013, 5). Van Dijkin ja Poellin (2013) mukaan sosiaalisen median alustat ovat läpitunkeneet ihmisten jokapäiväiseen elämään ja muuttaneet sosiaalisen vuorovaikuttamisen tapoja. Van Dijkin ja Poellin (em.) mukaan sosiaalista mediaa voidaan pitää viime aikojen suurimpana viestintäteknologisenä innovaationa, joka muuttaa merkittävästi sekä suurten julkisten instituutioiden tapoja toimia että asiantuntijoiden työtä. Tutkijat ovat jo pitkään pitäneet viestintäteknologiaa tärkeänä tekijänä uudessa järjestäytymisessä, jossa perinteinen organisoituminen esimerkiksi asukasyhdistyksiin vähenee ja merkittävämmäksi tulevat

epäviralliset ja löyhät verkostot (Eranti 2016; Thompson 1995; Castells 1996). Neljännen sektorin kaupunkiaktivismit ovat tästä hyvä esimerkki (Mäenpää et al. 2017).

Siinä missä kommunikatiivinen suunnittelu vaatii suunnittelijoilta uusia vuorovaikutustaitoja ja laajempaa keskustelua suunnittelijan työnkuvasta, on sosiaalinen media tuonut suunnittelijan työhön konkreettisesti uusia kanavia ja alustoja vuorovaikutukselle. Kaupunkisuunnittelussa sosiaalista mediaa voi lähestyä vuorovaikutusvälineenä, mutta myös tietolähteenä (Nummi 2017). Kyseessä on laajempi kulttuurinen muutos, jossa kaupunkisuunnittelijalta ja asiantuntijalta vaaditaan kaupunkisuunnittelun kommunikatiivisen käänteen myötä uusia taitoja, jotka eivät ole perinteisesti kuuluneet suunnittelijan ammattiin (Puustinen 2006, 57).

Digitaalisen vallankumouksen ja sosiaalisen median odotettiin 2000-luvun alussa vihdoinkin tuovan suunnitteluun helposti uusia ääniä ja aiemmin vaikeasti tavoitettavia ihmisryhmiä. Useat tutkijat esittävät, että kaupunkisuunnittelussa kommunikatiivinen suunnittelu ei ole kuitenkaan oleellisesti muuttunut uuden viestintäteknologian avulla, vaan että suunnittelua tehdään edelleen hallintolähtöisesti (Lapintie 2017; Lapintie & Di Marino 2015; Högnabba 2014; Puustinen 2006; Staffans 2004; Sassi 2003). Keskustelufoorumien, sosiaalisen median, blogien ja muiden osallistumisen ja osallistamisen kanavien kautta saadun palautteen hyödyntäminen nähdään edelleen jäävän pääasiallisesti yksittäisten suunnittelijoiden päätösvaltaan. Suunnittelijat joko huomioivat tai jättävät huomioimatta palautteen. (Kahila-Tani 2016; Allmendinger 2009.) Sähköisen osallistamisen ongelmiksi nähdään myös saadun tiedon edustavuus, kun vain osaavat ja digitaalisesti tietotaitoiset kaupunkilaiset osallistuvat (Luhtakallio & Mustranta 2017; Grönlund & Wass 2016; Sassi 2003). Sosiaalinen media ja sen osallistava potentiaali supistuu usein lähinnä yksisuuntaiseksi viestintävälineeksi, jossa suurta yleisöä voi ”informoida” kansantajuisella tavalla (Lapintie 2017; Hyyryläinen & Tuisku 2016; Niitamo 2015; Fredericks & Foth 2013).

Verkko-osallistumisen rajoitteiksi on aiemmassa tutkimuksessa nähty käyttäjien vähäinen lukumäärä (Lapintie & Di Marino 2015) ja osallistujademografian kapeus (Afzalan & Evans-Cowley 2015). Esimerkiksi sosiaalisen median kaupunginosaryhmät eivät välttämättä edusta kaikkia asukkaita ja käyty keskustelu ei ole suunnittelijalle hyödyllistä, koska vain pieni osa keskusteluiden sisällöistä liittyy kaupunginosan kehittämiseen (Afzalan & Evans-Cowley 2015). Ongelmaksi on nostettu myös verkkopalveluiden heikot mahdollisuudet keskustelun ja ongelmanratkaisun yhdistämisessä (Atzmanstorfer et al. 2014). Syyt viestintäteknologioiden heikkoon käyttöön johtuvat kuntaorganisaatioiden institutionaalisista ehdoista ja omaksutusta perinteestä, mutta myös keskeisten toimijoiden kyvyttömyydestä ja haluttomuudesta ottaa sosiaalinen media ja sen toimintatavat osaksi kunnan strategista kehittämistä (Hyyryläinen & Tuisku 2016). On myös nostettu esiin, että kaupunkisuunnittelijoilla on

liian vähän menetelmiä käyttää esimerkiksi sosiaalisen median tuottamaa dataa osana työtään (Nummi 2017). Suunnittelija voi kuitenkin toimia sosiaalisessa mediassa aktivistin tavoin ja esimerkiksi vahvistaa marginaalisten ryhmien tietoisuutta ja osallisuutta kaupunkia koskevissa kysymyksissä (Tayebi 2013). Vaikuttaa kuitenkin siltä, että sosiaalisen median käyttö ja verkkokeskusteluiden seuraaminen ovat edelleen suunnittelijan omasta kiinnostuksesta kiinni.

Yhteistoiminta suunnittelun kommunikatiivisuuden mittarina

Tutkimme kommunikatiivista suunnittelua yhteistoiminnan käsitteen kautta. Tässä artikkelissa yhteistoiminnan käsite on valittu operationalisoimaan kommunikatiivisen suunnittelun teoriaa. Yhteistoiminnan käsitteen avulla kuvaamme, mistä puhutaan, kun puhutaan vuorovaikutuksesta sosiaalisessa mediassa ja erityisesti LKH-ryhmän kanssa. Yhteistoiminta, tai kollaboraatio, tarkoittaa yksinkertaisimmillaan yhteistoiminnallista tapaa, jolla kaksi tai useampi toimijaa työskentelevät yhdessä jaetun tavoitteen eteen (esim. Frey et al 2006, 384). Yhteistoimintaa voi tehdä monien syiden takia, kuten taloudellisuus, tehokkuus, kestävyys, oma etu (kun yhteistyöllä voidaan saavuttaa jotain mikä ei olisi mahdollista yksin) ja moraaliset syyt (Huxham 1996, 3–4).

Frey, Lohmeier ja Lee (2006) esittävät, että organisaatioiden välisen yhteistoiminnan syvyyttä voidaan tarkastella seitsemänportaisen asteikon avulla. Heidän kehittämänsä mittari kulkee asteikolla rinnakkaiselo (*coexistence*), yhteydenpito (*communication*, “*networking*”), yhdessä toimiminen (*cooperation*), tehtävien koordinointi (*coordination*), yhteinen rintama (*coalition*), yhteistyön tekeminen (*collaboration*) ja ykseys (*coadunation*). He perustavat seitsemänportaisen mallinsa organisaatiotutkimuksessa aiemmin käytettyihin mittareihin (Peterson 1991; Hogue 1993; Bailey & Koney 2000; Gajda 2004). Yhteistoiminnan mittaaminen on haastavaa, sillä laajan määritelmämme mukaan yhteistoiminta on myös viestintää ja ajatusten vaihtoa yhteisen kiinnostuksen tai tavoitteen ympärillä. Yhteistoiminnan rakenteellinen muoto on laaja: aina itsenäisistä toimijoista ja laajoista verkostoista löyhiin alliansseihin ja tiukkoihin liittoihin, osapuolten fuusioitumiseen tai jopa uusien organisaatioiden syntymiseen (Cropper 1996, teoksessa Huxham 1996). Pyrimme tutkimuksessamme kartoittamaan, minkälaisia näkemyksiä yhteistoiminnasta kaupunkisuunnittelijat esittävät LKH-ryhmän kanssa.

Huxhamin (1996) mukaan, kun organisaatio lähtee yhteistoimintaan, se usein tiedostamattaan sitoutuu sen toimintojen ja autonomian kriittiseen tarkasteluun ja analyysiin. Kaupunkisuunnittelussa tämä on mielenkiintoista, sillä virastolla on vastuu rakentaa poliittisen tahtotilan mukaista kaupunkia, mutta siltä odotetaan entistä enemmän yhteistyötä, ei pelkästään yksityisten

sidosryhmien, kuten rakennusliikkeiden ja muiden asiantuntijoiden kanssa, mutta myös kaupunkilaisten ja kaupunkiyhteisöjen kanssa.

On tärkeä huomata, että tutkimuksessamme ei ole kyseessä kaksi tasavertaista toimijaa. Kaupunkiympäristön toimiala toteuttaa Helsingin kaupungin kaavoitusta ja sillä on julkisen toimijan mukanaan tuoma velvoite kaupunkiympäristön toimivuudesta ja turvallisuudesta, kun taas LKH-ryhmän voi nähdä osittaisen organisaation tunnusmerkit täyttävänä ja verkossa toimivana sosiaalisena liikkeenä (Laaksonen & Porttikivi 2015) tai neljännen sektorin mukaisena kansalaisaktiivismina (Mäenpää & Fahnle 2017). Kaupunkisuunnittelu on lisäksi poliittisesti ohjattua ja toimii poliittisen tahtotilan määrittelemissä rajoissa. Erityisen kiinnostavan asetelmasta tekee se, että kaupunkiympäristön toimialalla ja LKH-ryhmällä on jaettuja tavoitteita, kuten kaupungin kasvattaminen, tiiviin kaupungin rakentaminen, ympäristöystävällisyys ja joukkoliikenteen kehittäminen (esim. Malmberg 2016).

Lisää kaupunkia Helsinkiin -ryhmän luonne osittaisena organisaationa

“Ryhmän tarkoitus on saada lisää kaupunkia Helsinkiin. Tarkoituksensa toteuttamiseksi ryhmäideoi, etsii tutkimustietoa ja kokemuksia, väittelee, lobbaa poliitikkoja, juonii, istuu oluella ja niin edelleen. Kaupungilla tarkoitamme tiheästi rakennettuja kerrostalokortteleita, joiden kivijalat ovat pikkuliikkeitä täynnä ja joissa on sopivasti puistoja luomassa kaupunkilaisille kohtauspaikkoja. Tarkoitus ei siis ole keskustella siitä, pitäisikö kaupunkia rakentaa lisää, vaan yhdessä etsiä tapoja saada sitä rakennettua lisää.”

Näin kuuluu Lisää kaupunkia Helsinkiin -Facebook-ryhmän esittelyteksti. Ryhmä on Mikko Särelän vuonna 2009 perustama Facebook-ryhmä, johon kuuluu lähes 17 000 jäsentä (toukokuussa 2018) ja ryhmän koko kasvaa jatkuvasti. Ryhmällä on julkilausuttu pyrkimys vaikuttaa kaupunkisuunnitteluun ja saada aikaiseksi tiiviimmin rakennettua kaupunkia. LKH-ryhmä on alunperin syntynyt reaktiona Helsingin nouseviin asuntohintoihin ja ajatukselle urbaanimmasta kaupungista. Ryhmän keskustelut ovat moderoituja ja asiapitoisia ja ylläpitäjiin kuului tutkimuksen tekemisen aikana muutamia entisiä tai nykyisiä Vihreiden kunnallispoliitikkoja, mutta myös tavallisia puoluepoliittisesti sitoutumattomia kansalaisia.

Vuonna 2016 ryhmässä oli sosiaalisen median aineistojen analysointiin erikoistuneen yrityksen Sometrikin keräämän tilaston mukaan aktiivisia (vähintään tykännyt keskustelunaloituksesta tai kommentista) mieskäyttäjiä 4 418 ja naiskäyttäjiä 3 555. Kaikista aktiivisista käyttäjistä valtaosa oli iältään 25–44

vuotiaita (n. 5 500). Keskustelunaloituksia tehtiin vuoden aikana 646 ja 2 553 henkilöä kommentoi keskusteluja vuoden aikana. Keskustelunaloitusten ja kommenttien tykkääjiä ryhmässä oli vuoden aikana 6 616. Ryhmässä on siis jäseninä selvästi enemmän keskustelun seuraajia kuin siihen osallistujia, koska vuoden 2016 lopussa ryhmässä oli jo yli 13 000 jäsentä.

LKH-ryhmä on esimerkki verkossa tapahtuvasta uudenaikaisesta kansalaisaktivismista (esim. Rinne 2011; Eranti 2016; Mäenpää et al 2017; Mäenpää & Faehnle 2017) ja sosiaalisen liikkeen järjestäytymisestä (Castells 1985; 2013). Laaksonen ja Porttikivi (2015) tutkivat LKH-ryhmän *metakeskusteluja*, eli ryhmän moderaattorien välisiä suljettuja keskusteluja Facebook-chatissa. Heidän tavoitteenaan oli tunnistaa, miten ryhmä on organisoitunut ja minkälaisia piileviä strategioita organisoitumisen taustalla mahdollisesti on. Kirjoittajien mukaan ryhmä ei ole perinteinen organisaatio eikä spontaani ruohonjuuritason verkosto, vaan löyhä ja verkostomaisesti järjestäytynyt *osittainen organisaatio* (Ahrne & Brunsson 2011). Kirjoittajien mukaan ryhmä näyttää spontaanin keskustelualustan sijaan admin-keskusteluiden kautta toimijana, jolla on selkeä päämäärä. Tärkein organisaation piirre on kirjoittajien mukaan sääntöjen vahvistaminen LKH-ryhmän keskusteluja moderoimalla, eli ryhmäläisten kommenttien sisällön ja sävyn kommentointi ja jyrkimmässä tilanteessa kommenttien poisto. Mikko Särelän mukaan moderaatio ei kuitenkaan poista kommentteja sisällön perusteella vaan ikävän keskustelusävyn perusteella (keskustelu Särelän kanssa 27.4.2017).

Huomattavaa tutkimuksemme kannalta on se, että LKH-ryhmän ylläpitäjät haluavat luoda keskusteluympäristön, johon kaupungin virkamiehet ovat tervetulleita ja jossa heihin ei kohdistu verbaalisia hyökkäyksiä. Laaksonen ja Porttikiven (2015) mukaan ylläpitäjät pitävät virkamiesten huomiota tärkeänä osatekijänä LKH-ryhmän vaikuttavuuden muodostumisessa. Muita vaikuttavuuden muodostumisen kannalta tärkeitä tekijöitä ovat ryhmän jäsenten määrän kasvu, perinteisen median huomio ja vaikutusvaltaiset uudet jäsenet (poliitikot, toimittajat ja kaupunkisuunnittelijat). Admin-keskusteluissa pannaan merkille ryhmään liittyneet vaikutusvaltaiset henkilöt ja pohditaan, miten he voisivat olla hyödyksi ryhmän tavoitteille. Kirjoittajien mukaan ylläpitäjillä on suhteita muun muassa kaupunginhallintoon, rakennusfirmoihin ja joukko-liikennepalveluihin, ja he aktivoivat aktiivisesti näitä suhteita. Kirjoittajat (em.) nostavat esiin, että ryhmän vaikuttavuuden voidaan katsoa olevan kytköksissä sen kanssa, miten se nähdään ulospäin. Juuri tämän takia onkin kiinnostavaa tutkia, miten kaupunkisuunnittelijat kokevat ryhmän. Ovathan kaupunkisuunnittelijat yksi keskeisimmistä ryhmistä, joihin pyritään vaikuttamaan ja joiden toivotaan osallistuvan keskusteluun.

Tutkimusmenetelmät ja -aineisto

Verkkokysely lähetettiin 223:lle Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston (KSV) työntekijälle aikavälillä 8.3.–23.3.2017. Lähetimme Helsingin yliopiston e-lomakepalvelun kautta kyselyn kaikille KSV:n työntekijöille lukuun ottamatta muutamia hallintohenkilökunnan ja tukitoimintojen työntekijöitä. Kriteerinä oli, että työntekijä tekee suunnittelun parissa töitä, ja että LKH-ryhmän keskustelujen sisällöt liittyvät hänen työhön. Saimme 74 vastausta, joten vastausprosentti on hieman yli 33 %. Tutkimuksemme aikana Helsingin kaupungin organisaatio muuttui perustavanlaatuisesti, ja kaupunkisuunnitteluvirasto lakkasi olemasta. Entisen KSV:n työntekijät ovat pääosin samoissa työtehtävissä kesäkuusta 2017 eteenpäin uudessa kaupunkiympäristön toimialassa. Viittaamme artikkelissa yleisesti nykyiseen organisaatiomuotoon, eli kaupunkiympäristön toimialaan, mutta menetelmä- ja analyysiosuoksissa puhumme kaupunkisuunnitteluvirastosta, sillä vastaajat työskentelivät silloin vielä virastossa.

Kyselylomake sisälsi monivalintakysymyksiä, muun muassa Likertin asteikolla vastattavia asennetta mittaavia kysymyksiä, sekä avokysymyksiä. Kyselylomake käsitteli kolmea teemaa: 1) kaupunkisuunnittelijan omaa aktiivisuutta sosiaalisessa mediassa ja osallistumista verkkokeskusteluihin, 2) suhtautumista LKH-ryhmää kohtaan ja 3) yhteistoiminnan mahdollisuuksia LKH-ryhmän kanssa. Ensin teimme tilastollista analyysiä SPSS-ohjelman avulla monivalintakysymyksistä, minkä jälkeen siirryimme avovastausten sisällölliseen analyysiin. Saimme avokysymyksiin paljon vastauksia ja laadullisesta aineistosta muodostui suuri osa tutkimuksen aineistoa. Erottelimme laadullisen sisällönanalyysin avulla (Tuomi & Sarajärvi 2017) avovastauksista nousevia teemoja.

Kaupunkiympäristön toimialan ja LKH-ryhmän suhteen analysoinnissa sovellamme Freyn, Lohmeierin ja Leen (2006) mittaria organisaatioiden yhteistoiminnan syvyydestä. Mittari antaa eväitä organisaatioiden välisen yhteistyön luonteen tarkasteluun. Analysoimme tarkemmin seitsemää kyselylomakkeessa esitettyä kysymystä, jotka keskittyivät yhteistoimintaan kaupunkiympäristön toimialan ja LKH-ryhmän välillä. Asetamme vastaukset asteikolle sen mukaan, miten ne vastaavat yhteistoiminnan määritelmiä. Analyysiluvun lopussa esittelemme taulukon, johon olemme tiivistäneet löydöksemme. Tavoitteenamme on, että organisaatiotutkimuksesta lainatun yhteistoiminnan portaikon avulla operationalisoimme melko abstraktiksi jäävää kommunikatiivisen suunnittelun teoriaa.

Kyselyyn vastasivat suhteellisesti enemmän viraston nuoremmat työntekijät ja miehet. Vastaajien keski-ikä oli 40,5 vuotta, kun viraston keski-ikä on 46,4 vuotta (Kaupunkisuunnitteluviraston toimintakertomus). Viraston sukupuolijakauma on vastaajiin nähden päinvastainen: miehiä on 38 prosenttia ja naisia 62 prosenttia

TAULUKKO 1

Kyselyyn vastanneet (n=74, keski-ikä 40,5).

Sukupuoli

Miehiä	58 %
Naisia	34 %
Ei halunnut määritellä	8 %

Osasto

Asemakaavaosasto	46 %
Liikennesuunnitteluosasto	31 %
Yleissuunnitteluosasto	15 %
Hallinto-osasto	7 %

Nimike (yleisimmät)

Arkkitehti	28 %
Liikenneinsinööri	28 %
Suunnittelija	10 %
Yhteensä	100 %

(Kaupunkisuunnitteluviraston toimintakertomus 2016). Vastaajien määrän jakauma osastoittain vastaa suunnilleen osastojen kokoa virastossa. Kyselyn tuloksia ei ole mahdollista yleistää kaupunkisuunnitteluviraston ulkopuolelle, ja yleistäminen koko kaupunkisuunnitteluviraston henkilöstöön täytyy tehdä varauksella.

Kaupunkisuunnittelijoiden aktiivisuus ja osallistuminen sosiaalisessa mediassa

Tavoitteenamme oli saada tietää, ovatko suunnittelijat läsnä sosiaalisessa mediassa ja miten he seuraavat oman alansa verkkokeskustelua. Vain viisi prosenttia vastaajista ei käytä mitään sosiaalista mediaa. Lähes kaikki vastaajat käyttävät jotakin sosiaalista mediaa, mutta todellisuudessa KSV:ssa saattaa olla kokonaisuudessaan suhteellisesti enemmän työntekijöitä, jotka eivät käytä sosiaalista mediaa. Heitä ei tavoitettu tämän kyselyn avulla. Suosituimmat sosiaalisen median palvelut olivat 1) Facebook (85 % käytti Facebookia) 2) Blogien seuraaminen (73 %) 4) LinkedIn (47 %) 5) Instagram (41 %) 6) Twitter (38 %). Blogeista suosituin oli Soininvaaran blogi, jota seurasi liki puolet (45 %).

Vastausten perusteella suunnittelijat seuraavat verkkokeskustelua, mutta eivät niinkään osallistu niihin. Vain 16 prosenttia vastaajista kertoi, että he eivät juurikaan seuraa tai seuraavat harvoin kaupunkisuunnittelua koskevia verkkokeskustelua. 30 prosenttia vastaajista ilmoitti seuraavansa kaupunkisuunnittelua koskevia verkkokeskustelua epäsäännöllisesti ja 32 prosenttia

seuraavansa aktiivisesti. Kyselyyn vastanneista 18 prosenttia ilmoitti seuraamisen lisäksi myös osallistuvansa epäsäännöllisesti ja vain 4 prosenttia ilmoitti osallistuvansa aktiivisesti.

Kysyimme lomakkeessa, missä suunnittelijat seuraavat omaa alaansa koskevaa verkkokeskustelua. Yllättävä tulos oli se, että kyselyyn vastanneet seuraavat enemmän LKH-ryhmää ja muita itseorganisoituvia kaupunginosien Facebook-ryhmiä kuin viraston omia kanavia (LKH-ryhmä ja muut itseorganisoituvat ryhmät 61 %, viraston omat Facebook-sivut, kuten Helsinki suunnittelee 57 %, Sanomalehtien kommenttiketjut 51 %, Viraston Kerro kartalla ja Kerro Kantasi-palvelu 30 %, Asuinalueiden Facebook-ryhmät 27 %, ja Twitter 27 %). Hyvin pieni merkitys jäi ulkomaisille verkkokeskusteluille, keskustelufoorumeille (esim. Suomi24) ja yksittäisten toimijoiden ylläpitämille verkkokeskusteluille, kuten Helsingin kaupunginosayhdistyksen Helkan kaupunginosasivuille.

LKH-myönteiset ja LKH-kriittiset työntekijät

Oletimme, että lomakkeeseen ovat vastanneet enimmäkseen he, joita sosiaalinen media ja LKH-ryhmä jollakin tavalla kiinnostaa, ja että kyselyn ulkopuolelle jää ryhmä työntekijöitä, jotka eivät ole kovin virittyneitä sosiaaliseen mediaan tai verkkokeskusteluihin. Tarkastelimme viiden kyselylomakkeen avainkysymyksen avulla vastaajia sen perusteella, miten myönteisiltä he vaikuttavat LKH-ryhmää kohtaan. Avainkysymykset erottivat, minkälaisia adjektiiveja he käyttivät kuvailemaan ryhmää, miten he kokevat LKH-ryhmän seuraamisen hyödylliseksi itselleen ammatillisesti, kokevatko he yhteistyön LKH-ryhmän kanssa hyödylliseksi kaupunkisuunnittelulle ja voisiko yhteistyötä laajentaa tulevaisuudessa.

Analyysin tuloksena aineiston 74 vastaajasta erottui viisitoista selvästi LKH-kriittistä ja yhdeksäntoista LKH-myönteistä vastaajaa. Väliin jää 40 vastaajaa, jotka eivät ole erityisen painottuneita kumpaakaan suuntaan. LKH-kriittisten ryhmän keski-ikä on hieman vanhempi kuin kaikkien vastaajien (43,5 vuotta, kun koko kyselyyn vastaajien keski-ikä on 40,5) ja kriittisissä on yhtä paljon miehiä ja naisia. Koska naisia vastasi kyselyyn miehiä vähemmän, oli naisia LKH-kriittisten ryhmässä suhteellisesti siis enemmän kuin miehiä. LKH-kriittisten ryhmään kuuluu suhteellisesti enemmän asemakaavaosaston työntekijöitä ja ammattinimikkeeltä arkkitehtejä, kun vain yksi vastaaja on yleissuunnitteluosastolta. LKH-myönteisten ryhmä on nuorempi (keski-ikä on vain 37 vuotta) ja miehiä on merkittävästi enemmän kuin naisia: vain neljä yhdeksäntoista on naisia (21 %). LKH-myönteisten ryhmään kuuluu suhteellisesti enemmän yleissuunnitteluosaston ja hallinto-osaston työntekijöitä. Koko kyselylomak-

keeseen vastanneista viidestä hallinto-osaston työntekijästä kolme kuuluu LKH-myönteisten ryhmään.

Erot ovat suuret kun tarkastellaan sitä, miten LKH-kriittiset ja LKH-myönteiset suhtautuvat verkkokeskustelujen seuraamiseen osana suunnittelijan työtä. Kuten odottaa saattaa, myönteiset seuraavat oman alansa verkkokeskusteluita enemmän ja useammassa kanavassa kuin kriittiset. LKH-myönteisten mielestä verkkokeskusteluiden seuraaminen kuuluu selvästi suunnittelijan työhön (Likert: 5,7/7), kun taas kriittisten mielestä suunnittelijan työhön ei kuulu verkkokeskustelujen seuraaminen (Likert: 2,5/7, kaikkien vastaajien keskiarvo 4,5).

Aineiston perusteella vaikuttaa siltä, että suhtautumisessa LKH-ryhmään on sukupuoleen ja ikään liittyviä eroja. Koska kaupunkisuunnitteluviraston yleiskaava- ja hallinto-osaston työntekijät suhtautuvat myönteisemmin ryhmään ja yleisemminkin sosiaaliseen mediaan osana työtään, vaikuttaisi siltä, että vuorovaikutus sosiaalisen median kautta on kaupunkisuunnittelijalle helpompaa suurempien kokonaisuuksien parissa kuin asemakaavataso tarkempien suunnitelmien kohdalla. Tätä havaintoa tukee myös kritiikki kommunikatiivista suunnittelua kohtaan, jossa sen nähdään sopivan huonosti mikrotason suunnittelukäytäntöihin (Campbell 2006; Campbell & Marshall 2006), joita asemakaavatasolla enimmäkseen tehdään.

Vastauksista kävi ilmi, että useat asemakaavataso suunnittelijat seurasiivat LKH-ryhmässä erityisesti keskustelua juuri omasta suunnittelualueesta ja näin he osasivat valmistautua heitä vastaan esitettyyn kritiikkiin. Tähän keskusteluun he kuitenkin harvoin osallistuivat, vedoten anonymiteettiin ja varovaisuuteen käyttäen henkilökohtaista Facebook-profiilia työssä.

Seurataan, mutta ei osallistuta: kaupunkisuunnittelijoiden aktiivisuus verkkokeskusteluiden seuraajina

LKH on hyvin seurattu ryhmä kaupunkisuunnitteluvirastossa. Peräti 65 prosenttia kyselyyn vastaajista seuraa LKH-ryhmän keskusteluita (43 % kuuluu LKH-ryhmään ja seuraa siellä käytyjä keskusteluja ja 22 % ei kuulu ryhmään, mutta seuraa ryhmän keskusteluja toisinaan). 34 prosenttia vastaajista ei kuulu ryhmään eikä seuraa keskusteluja. Suurimmat syyt siihen, miksi vastaajat eivät kuulu LKH-ryhmään ovat, että he eivät halua kuulua omalla nimellään työaiheisiin Facebook-ryhmiin, eivät halua työaiheiden tulevan osaksi vapaa-aikaa sosiaalisen median kautta tai eivät ehdi seuraamaan LKH-ryhmän keskusteluja.

Noin puolet LKH-ryhmän keskusteluja seuraavista osallistuu vain seuraamalla keskusteluja. Noin joka neljäs vastaaja kertoo osallistuvansa myös tykkäämällä muiden kommentista ja joskus itse kommentoimalla. LKH-ryhmään keskusteluun kommentoimaan lähtevistä kaupunkisuunnittelijoista vain yksi

neljännes on naisia. Vain muutama vastaaja koko kyselyyn vastanneista kertoo itse tehneensä joskus keskustelunavauksen LKH-ryhmässä.

LKH-ryhmä on myös hyvin keskusteltu ryhmä Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastossa. Vain kolme vastaajaa sanoivat, etteivät ole puhuneet ryhmästä töissä. Muut 71 vastaajaa kertoivat puhuvansa ryhmästä töissä, pääasiassa epävirallisissa “kahvipöytäkeskusteluissa”. Ryhmä on työpaikan sisäisen keskustelun kohteena useimmiten, kun LKH-ryhmässä keskustellaan omaa yksikköä koskevasta projektista tai suunnittelualueesta, kun ryhmässä “on esitetty väärää tietoa” tai kun ryhmä on suunnittelijoiden mielestä vaikuttanut kuntapoliittiseen päätöksentekoon. Vastaajat olivat yleisesti kriittisiä ryhmän tekemästä poliittisesta vaikuttamisesta, mutta kokivat kuitenkin keskustelun seuraamisen hyödylliseksi. Näin he pystyvät ennakoimaan, mitä kysymyksiä esimerkiksi lautakuntakäsittelyssä tulee vastaan. Yli puolet kyselyyn vastanneista oli tavannut LKH-ryhmän aktiivijäseniä verkon ulkopuolella “oikeassa elämässä” niin virallisissa yhteyksissä, kuten lautakuntakäsittelyissä, seminaareissa, työpajoissa ja asukastilaisuuksissa, kuin vapaa-ajallakin omien verkostojen kautta. Eräs suunnittelija pyysi tapaamista LKH-ryhmän ylläpitäjän kanssa keskustellakseen kasvotusten, kun hän koki tulleen kohdelluksi epäreilusti ryhmässä oman asemakaavahankkeensa yhteydessä. Hän ei voinut mielestään puolustella hanketta verkkokeskustelussa.

Mielenkiintoinen tulos on se, että yhteensä peräti 87 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että ammattiasema rajoittaa tai tavallaan rajoittaa omaa toimintaa sosiaalisessa mediassa. Vain 13 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että ammattiasema ei rajoita omaa toimintaa sosiaalisessa mediassa. Suurin syy alhaiseen osallistumiseen keskusteluun on avovastausten perusteella se, että sosiaalinen media ja suunnittelijan ammattiasema koettiin vaikeaksi yhdistää. Kaupunkisuunnittelijalla on hankala kaksoisrooli verkkokeskustelijana.

“Asiat ovat usein monisyisempiä kuin mitä nopeatempoisessa ja populistisessa sosiaalisessa mediassa asiat voi esittää. Mielestäni se ei ole se kanava jossa kaavoja on mahdollista avata.”

Arkkitehti, 35

“Keskusteluihin on osallistuttava hillitysti ja harkiten. Varsinkin omiin töihin suoranaisesti liittyviä keskusteluita tyydyn seuraamaan tai kommentoimaan lyhyesti “virallisten kantojen” mukaisesti.”

Liikenneinsinööri, 26

Oma näkemys saattaa myös poiketa viraston linjasta, mutta työntekijät tuntevat työnantajaa kohtaan lojaliteettia, joten ei haluta “sahata viraston oksaa” esittämällä omia eriäviä mielipiteitä.

“Osallistuessani oman alani keskusteluihin edustan aina työnantajaani, vaikka se tapahtuisi vapaa-ajalla. En voi julkisesti siis osallistua keskusteluun omilla mielipiteilläni, jos ne ovat ristiriidassa työnantajan linjan kanssa.”

Liikenneinsinööri, 29

Omalla nimellä julkisissa keskusteluissa esiintyminen koettiin myös ahdistavaksi. Useat sanoivat voivansa osallistua vain, jos pystyisivät tekemään sen anonyymisti “alueen suunnittelijana”, koska eivät halua sekoittaa työtä ja siviilielämää tai vapaa-aikaa.

“Jos osallistuisin verkkokeskusteluihin tekisin sen työidentiteetillä, en omallani. Keskustelujen seuraaminen voisi olla mahdollista yhdellä identiteetillä. Näin siksi että en halua eri intressiryhmien vihoja tai kehuja siviilielämäni, vaan erottaisin työn ja vapaa-ajan myös tällä tavoin.”

Liikenneinsinööri, 33

Suurin osa kyselyyn vastanneista (57%) kuitenkin kokee, että suunnittelijan työhön kuuluu verkkokeskusteluiden seuraaminen. Samaan aikaan suurin osa (65%) on sitä mieltä, että suunnittelijalla ei ole velvollisuutta osallistua keskusteluihin. Puolet vastaajista kokee, etteivät saa työympäristöltään tai esimieheltään tarpeeksi tukea tai ohjausta verkkokeskusteluiden seuraamiseen tai osallistumiseen. Avovastauksissa nousee esille, että verkkokeskusteluiden seuraamista tai osallistumista ei ole käsitelty virallisesti töissä, sille ei ole annettu työaikaa tai että se liittyy työntekijän oman harkinnan varaan. 35 prosenttia kertoo kaipaavansa koulutusta tai käytännön ohjeistusta verkkokeskusteluihin tai seuraamiseen. Yli puolet eivät kaipaa koulutusta tai ohjeistusta, mutta tarkentavat avovastauksissa, että he eivät niinkään tarvitse koulutusta sosiaalisen median käyttöön, vaan linjauksia ja avointa keskustelua siitä mitä saa sanoa ja millä otteella suunnittelija saa puhua. Toisaalta kukaan ei mainitse, että heidän toimintaansa sosiaalisessa mediassa olisi rajoitettu. Aiemmin mainittu LKH-kriittisten ryhmä on muita haluttomampi saamaan koulutusta tai ohjeistusta verkkokeskusteluiden seuraamiseen.

Jos suunnittelija kuitenkin kertoi osallistuneensa keskusteluun, syy oli pääasiassa väärän tiedon korjaaminen. Varsinkin jos suunnittelijan oma suunnittelualue on ollut kyseessä. Silloin kun keskusteluun osallistutaan, pyritään neutraaliuteen. Kommentointi on hillittyä ja harkittua eikä “värikästä kieltä”

käytetä. Keskusteluissa esitetään mieluummin tietoa kuin mielipiteitä ja asenne osallistumista kohtaan oli hyvin asiantuntijalähtöistä.

“Oli pakko korjata joku väärä tieto, koska koin olevani tässä asiassa asiantuntija.”

Yleiskaavasuunnittelija, 31

Huomionarvoista on, että vain muutama vastaaja kertoi itse proaktiivisesti tekevänsä uusia keskustelunavauksia sosiaalisen median verkkokeskusteluissa.

Yhteistoiminnan mahdollisuudet ja esteet

Vaikka LKH-ryhmä jakaa vahvasti vastaajien mielipiteitä, enemmistö vastaajista pitää LKH-ryhmän keskustelujen seuraamista itselleen hyödyllisenä ammatillisesti (71%). Yli puolet vastaajista oli myös sitä mieltä, että yhteistoiminta KSV:n ja LKH:n kesken on hyödyllistä kaupunkisuunnittelulle. Tämä luku tarkastelee vastaajien esiin nostamia yhteistoiminnan mahdollisuuksia ja esteitä.

Ajankohtaisen keskustelun kartoittaminen yhteistoiminnan hyötynä

Kysyttäessä, mitä hyötyä kaupunkisuunnittelun ja LKH-ryhmän välisestä yhteistyöstä on, suurimmaksi hyödyksi mainittiin, että osallistumalla keskusteluun voidaan korjata liikkeellä olevaa väärää tietoa (45%). Vastaajien mukaan on myös hyödyllistä kuulla, minkälaisia vasta-argumentteja ihmisillä on (41%). Hyödyiksi mainittiin myös, että keskustelujen seuraaminen tuo virastolle uutta tietoa (28%) ja että innokas ja kaupungista kiinnostunut porukka on hyvä pitää lähellä (28%). Koetut hyödyt yhteistoiminnasta LKH-ryhmän kanssa heijastelevat vahvaa virastolähtöisyyttä ja passiivisempaa yhteistoiminnan tapaa, joka ei velvoita toimintaan, mutta tarjoaa virastolle mahdollisuuden tiedon jakamiseen ja hiljaisen tiedon kartuttamiseen eri sidosryhmien mielipiteistä suunnitteluratkaisuja kohtaan.

Vastaajat, joiden mielestä LKH-ryhmän seuraaminen on heille ammatillisesti hyödyllistä kertoivat, että keskusteluja seuraamalla saa kuvan siitä, mitkä aiheet kiinnostavat kaupunkilaisia. Suunnittelijalle muodostuu ryhmän keskustelujen perusteella tuntuma ihmisten tietämyksen tasosta ja suunnittelija saa kuulla, minkälaisia argumentteja ihmiset käyttävät. Tämä koettiin hyödylliseksi, koska keskusteluja seuraamalla voi valmistautua suunnitelmia kohtaaviin eriäviin mielipiteisiin. Tämä päti niin kaupunkilaisten kanssa kuin poliitikkojen lautakuntakäsittelyssä vastaan tulevissa aiheissa. Toisaalta vastaajat kokivat myös saavansa uusia ideoita ja tietoa, kuten tutkimuslähteitä ja uusia kehittämiskohteita kaupungissa.

“Saan tietää, mikä ihmisiä kiinnostaa kaupunkisuunnittelussa, mistä he jo tietävät tai eivät tiedä. Lisäksi saan uusia ideoita.”

Yleiskaavasuunnittelija, 31

Yhteistoiminta ryhmän kanssa nähtiin hyvänä uutena osallisuuden muotona, mutta muuten yhteistoimintaa puolustavat puheenvuorot kannattivat vuorovaikutusta yleisesti, ei välttämättä juuri LKH:n kanssa. Ryhmä nähtiin pääasiassa vain yhtenä ryhmänä, jonka kanssa tehdä yhteistyötä.

“Ehdottomasti tervetullut vastapaino kaupunginosayhdistyksille, jotka edustavat enemmän nimby-linjaa. Ylilyöntejä toisaalta ei kannata tehdä myöskään LKH:n suuntaan, ei kaikkialle sovi 10-kerroksinen umpikerrostalokortteli”

Arkkitehti, 37

LKH-myönteisten ryhmä näki korkeamman tason yhteistoiminnan mahdollisuuksia. He esittivät, että LKH-ryhmän kanssa voi yhdessä edistää yhteisiä tavoitteita ja käyttää ryhmää viestintäapuna mielipideilmastoon vaikuttamisessa, tuoda vaikeita suunnittelukysymyksiä suuremmille yleisöille ja käyttää ryhmää jopa apuna muiden kaupunkilaisten osallistamiselle. LKH-ryhmä voisi olla mukana ideoimassa laajoissa yleissuunnitelmissa ja pienemmissä elävöittämissä kokeiluissa. Yhteistoiminnan eduksi LKH-ryhmän kanssa vastaajat näkivät sen, että LKH-ryhmä voi toimia notkeammin kuin kaupunkiorganisaatio ja haastaa perinteisiä toimintamalleja.

“Ideologisesti ja poliittisesti vaikeiden (esim. autoilun vähentäminen) aiheiden tuominen mainstream-keskusteluun, mediakeskustelun ja sitä kautta mielipideilmaston muuttaminen ennen kaavoitusta tai sen aikana.”

Arkkitehti, 31

Kysymykseen hyödyttääkö yhteistyö LKH:n kanssa kaupunkisuunnittelua, noin 22 prosenttia ei ollut puolesta eikä vastaan, mikä osoittaa, että asia onkin monimutkaisempi.

LKH-ryhmän poliittisuus ja homogeenisyys yhteistoiminnan esteenä

Puolet vastaajista koki, että LKH-ryhmä koostuu hyvin perehtyneistä ei-ammattilaisista, eli kaupungista erityisesti kiinnostuneista kaupunkilaisista. Toisaalta nähtiin, että ryhmä on sekoitus harrastajia ja asiantuntijoita (32%). Merkittävää on se, että lähes kukaan ei näe ryhmää pelkästään asiantuntijoiden ja ammattilaisten keskustelufoorumina eikä myöskään puhtaasti tavallisista kaupunkilaisista koostuvana ryhmänä. Avovastauksissa suunnittelijat kritisoivat

ryhmää homogeeniseksi yhden asian liikkeeksi, joka ei ota huomioon aiheiden useita näkökulmia. Aktiivisina keskusteluissa koettiin olevan poliittisesti “vihreät miehet”, jotka argumentoivat ryhmässä teknisin argumentein eivätkä ota huomioon suunnittelun ja täydennysrakentamisen herättämiä jännitteitä tai pelkoja ihmisissä. Toisaalta ryhmän ansioksi he näkivät sen, että samassa keskusteluketjussa kaupunkilainen voi keskustella tasavertaisesti korkean virkamiehen tai tutkijan kanssa.

Kaikilta vastaajilta kysyttäessä yhteistoiminnan esteistä, nousi suurimmaksi esteeksi kaupunkisuunnittelijoiden vastuu *tasapuolisuuden vaalijana*. Suurin syy yhteistoiminnan haasteellisuuteen on se, että LKH-ryhmä nähtiin vahvasti homogeenisenä ryhmänä, joka edustaa vain pientä kaupunkilaisten osaa. Tämän ryhmän nähtiin edustavan tiettyä osaa helsinkiläisistä, joka ajaa kapeaa agenda tiiviimmän kaupungin rakentamisesta. Vastaajat kokivat, että yhteistyö LKH-ryhmän kanssa ei edistä muiden kaupunkilaisten äänien kuulumista suunnittelussa ja tasapuolisuuden ihannetta.

“Yksipuoliset näkemykset. En usko, että ryhmässä on kaikentyypiset helsinkiläiset tasaisesti edustettuina. On väärin, että vain äänekkäiden aktiivien mielipiteet huomioidaan.”

Liikenneinsinööri, 30

“Naisten vähäinen osuus kaupunkiaktiiveissa. (Nyt näkökulma LKH:n puolelta on varsin homogeeninen eli valkoisen 30–40 vuotiaan miehen näkemys siitä, mikä on hyvää kaupunkia.) Suunnittelijana täytyy kaupunkia kuitenkin suunnitella kaikille. Tämä tarkoittaa myös ristiriitoja intressiryhmien kanssa.”

Yleiskaavasuunnittelija, 31

Yhteistoiminnan esteenä nähtiin myös LKH-ryhmäläisten *puutteelliset perustiedot* kaupunkisuunnittelun realiteeteista. Tämä heijastelee rationalistista suunnittelua, jossa korostetaan asiantuntemusta vuorovaikutuksen yli.

“Ongelma on, että tavalliset ihmiset pitävät itseään asiantuntijoina kiinnostuksen ansiosta, eivätkä ymmärrä/näe/halua nähdä asioita laajemmin. Ryhmässä keskustelevat suhtautuvat kaupungin tiivistämiseen liian kapeakatseisesti tai mustavalkoisesti. Moni keskustelijoista ei tunnu ymmärtävän, että kaikki ihmiset eivät halua elää ja asua kuin he itse. Kantakaupunkimaisen ja nurmijärveläisen asumisen välissä on ja pitääkin olla vaihtoehtoja. Ryhmässä on paljon hyviä ideoita ja avauksia, mutta mukana on myös paljon ylilyöntejä. – – Myöskään mikään tehty

tai toteutettu suunnitelma ei koskaan saa kiitosta, aina valitetaan jostain. Nämä seikat eivät motivoi suunnittelijaa yhteistyöhön.”

Liikenneinsinööri, 32

LKH-ryhmän poliittinen ja ideologinen tausta herätti myös epäilyjä ja nähtiin yhteistoiminnan haasteena tai esteenä. Ryhmällä nähtiin olevan kytkös poliittisiin päättäjiin, mikä on ongelmallista virkamiesvalmisteluun kuuluvan poliittisen riippumattomuuden näkökulmasta.

“– kaikkien järjestöjen, myös LKH:n tulee vaikuttaa kaavoitukseen perinteisin kuntademokraattisin keinoin. Tiivis ja näkyvä veljeily ideologisten järjestöjen kanssa rapauttaa väistämättä kansalaisten ja esimerkiksi vaihtoehtoisten järjestöjen luottamusta julkiseen sektoriin.”

Suunnitteluavustaja, 30

Vastaajat nostivat ryhmän keskustelukulttuurin vahvasti esiin hankalana tekijänä keskusteluun osallistumisen kannalta. Keskustelukulttuuri koettiin sävyltään usein luotaantyöntäväksi (mielipiteiden lyttääminen, ikävä sävy) ja sisällöltään liian yksipuoleiseksi, jossa eriäviä mielipiteitä ei hyväksytä. Ryhmässä nähtiin vallitsevan liian vahva konsensus, mikä ei edistä tasapuolista ja rationaalista keskustelua. Useat vastaajat mainitsivat, että ryhmässä suhtautuminen KSV:n suunnittelijoita ja ammattilaisia kohtaan on kyseenalaistava ja jopa vihamielinen.

“Ryhmässä on erittäin voimakkaan näkemyksen omaavia henkilöitä, joilla voi olla aggressiivinen tapa kyseenalaistaa toisten omasta näkemyksestä poikkeavia kommentteja. Hieno juttu, että ryhmä yleisesti kannattaa kaupungin kaupungistamista, mutta uskon monien pelkäävän kommentointia, koska lyttäyksen mahdollisuus on suuri. Pehmeät arvot, syyt pelkoihin rakentamista kohtaan ja inhimillinen puoli jää keskusteluissa varjoon.”

Suunnittelija, 32

Aineiston perusteella yhteistoiminta asettuu pääasiassa yhteydenpidon (*“communication, networking”*) asteelle. Aineisto ei antanut viitteitä asteikon kahdesta viimeisestä asteesta: yhteistyön tekemisestä (*collaboration*) tai ykseydestä (*coadunation*), joten ne jätettiin taulukosta pois. Yhteistyön tekemisen määritelmässä organisaatiot kuuluvat samaan systeemiin, ylläpito on säännöllistä ja sitä määrittää keskinäinen luottamus. Ykseys on asteikon korkein yhteistyön muoto, jossa organisaatiot ovat sulautuneet toisiinsa. (Frey et al. 2006.) Ykseys on tässä kontekstissa täysin utopistista, eikä edes tavoiteltu tila.

↓ → **TAULUKKO 2** Kaupunkiympäristön toimialan (tutkimuksen tekemisen aikaan kaupunkisuunnitteluvirasto) ja LKH-ryhmän välinen suhde yhteistoiminnan asteikolla.

Yhteistoiminnan aste ja määritelmä (Frey et al., 2006)	LKH:n ja KSV:n suhde	Kyselyaineiston löydös	Yleisyys aineistossa
Rinnakkaiselo (coexistence) Toistensa olemassaolo tunnustetaan, mutta organisaatioiden välillä ei ole minkäänlaista yhteyttä.	LKH-ryhmän olemassaolo tunnustetaan, mutta sitä ei juuri seurata tai oteta vakavasti suunnittelun kannalta. Yhteistyötä ei ole tarvetta lisätä, nytkin on liikaa. Edustuksellinen demokratia riittää.	LKH-kriittisten työntekijöiden kanta asettuu tälle portaalle. KSV:ssa ollaan hyvin tietoisia LKH-ryhmän olemassaolosta.	15 LKH-kriittistä vastaajaa (20% kaikista vastaajista). 96% kertovat puhuneensa LKH-ryhmästä töissä.
Yhteydenpito (communication “networking”) Organisaatioilla on tieto toisistaan, löysästi määritellyt roolit ja hieman yhteydenpitoa.	LKH-ryhmää seurataan, joskus aktiivisestikin. Kommentointia ja yhteydenpitoa on silloin tällöin, mutta siihen suhtaudutaan varovasti. LKH-ryhmän merkitys mielipiteiden muokkaajana tunnustetaan.	LKH-ryhmää seurataan melko laajasti, mutta harva osallistuu keskusteluihin kommentoimalla. Ammattiaseman rajoittavan osallistumista Verkkokeskusteluiden seuraamisen koetaan kuuluvan suunnittelijan työhön, mutta osallistumisen keskusteluun ei kuulu suunnittelijan työhön. LKH-ryhmän jäseniä on tavattu ja heidän kanssaan keskusteltu verkon ulkopuolella, “oikeassa elämässä” melko laajasti vastaajien joukossa. LKH-ryhmän seuraaminen koetaan hyödylliseksi ammatillisesti, sillä ryhmän seuraamisen kautta saa ymmärryksen ihmisten tietämyksen tasosta ja voi varautua suunnittelua kohtaaviin vasta-argumentteihin. Yhteistoiminnan kasvattaminen tulevaisuudessa jakoi vahvasti mielipiteitä Nykyiset yhteistoiminnan muodot olivat löyhiä ja vapaamuotoisia: lähinnä hiljaisen tiedon kartuttamista ja varautumista vasta-argumentteihin. LKH-ryhmän poliittisuus ja ideologisuus nähtiin esteenä. Tulevaisuuden hyvinä nähdyt yhteistoiminnan muodot olivat myös löyhiä ja sitomattomia.	65% kaikista vastaajista seuraa ryhmän keskustelua. Yksi kolmannes (16 vastaajaa) ryhmän keskustelujen seuraajista osallistuu itse käytyyn keskusteluun. 87% koki ammattiaseman rajoittavan osallistumista verkkokeskusteluihin. 57%:n mielestä suunnittelijan työhön kuuluu verkkokeskusteluiden seuraaminen ja 65% kokee että suunnittelijan ei tarvitse osallistua itse. 58% kaikista vastaajista on tavannut ja keskustellut LKH-ryhmän jäsenien kanssa 71% koki LKH-ryhmän seuraamisen itsellensä hyödylliseksi. 34 % oli sitä mieltä, että yhteistoimintaa voisi kasvattaa tulevaisuudessa, 30% ei ole juuri kumpakaan mieltä ja 36% oli sitä mieltä, että yhteistoimintaa ei ole syytä kasvattaa. 45% oli sitä mieltä, että osallistumalla voi korjata “väärää tietoa” 41%: on hyödyllistä kuulla, minkälaisia vasta-argumentteja ihmisillä on. 38 % piti avointa keskustelua ja ajatusten vaihtoa hyvänä yhteistyötapanä tulevaisuudessa.

Yhteistoiminnan aste ja määritelmä (Frey et al., 2006)	LKH:n ja KSV:n suhde	Kyselyaineiston löydös	Yleisyys aineistossa
Yhdessä toimiminen (cooperation) Organisaatiot tarjoavat toisilleen informaatiota, niillä on jossain määrin määritellyt roolit ja muodollista yhteydenpitoa.	KSV tarjoaa materiaalia, kuten tietoa, LKH-ryhmälle. LKH-ryhmä saatetaan kutsua KSV:n tilaisuuksiin, mutta varotaan tiivistä yhteydenpitoa. Ryhmästä saadaan uusia ideoita.	Yhteistoiminta hyödyttää kaupunkisuunnittelua LKH-myönteisten kaupunkisuunnittelijoiden kanta asettuu tälle portaalle.	60% koki, että yhteistoiminta voi hyödyttää kaupunkisuunnittelua. 19 LKH-myönteistä vastaajaa (25% kaikista vastaajista)
Tehtävien koordinointi (coordination) Jakavat toisilleen informaatiota ja resursseja, niillä on määritellyt roolit ja yhteydenpito on säännöllistä.	LKH ja KSV keskustelevat yhteisistä tavoitteista ja jakavat toisilleen tietoa aktiivisesti.	Yhdessä ideointi strategisella tasolla ja laajoissa yleissuunnitelmissa	27% vastaajista koki yhdessä visioimisen ja ideoimisen hyväksi yhteistoiminnan muodoksi
Yhteinen rintama (coalition) Jakavat toisilleen ideoita ja resursseja, yhteydenpito on säännöllistä ja priorisoitua.	LKH-ryhmän kanssa voidaan edistää yhteisiä tavoitteita ja miettiä strategioita miten niihin päästään. Koskee vain yksittäisiä aiheita. KSV ehdottaa proaktiivisia tapoja kehittää yhteistoimintaa.	LKH voi auttaa viestinnässä ja yleiseen mielipideilmaistoon vaikuttamisessa ja muiden kaupunkilaisten osallistamisessa. Apuna nopeammassa projekteissa, kuten elävöittämissä kokeiluissa.	LKH-myönteisten ryhmässä muutamia vastauksia

Johtopäätökset

Tässä tutkimuksessa olemme tarkastelleet sosiaalisen median keskustelujen ja LKH-ryhmän saamia merkityksiä osana kaupunkisuunnittelijoiden työtä. Väitämme, että kommunikatiivisen suunnittelun vuorovaikutteiset käytännöt eivät huomioi sosiaalisen median uutta ja jatkuvasti muuttuvaa toimintalogiikkaa. Kommunikatiivinen suunnittelu on teoreettinen ideaalitalanne, johon on käytännössä mahdotonta päästä. Vaikka sosiaalinen media ja verkkokeskustelut tuovat kommunikatiiviseen suunnitteluun uuden vuorovaikutuskanavan, näyttäytyy kaupunkisuunnittelijan todellisuus verkkokeskusteluihin osallistumisessa monimutkaisempana.

Kaupunkisuunnittelijoiden suhtautumisessa sosiaaliseen mediaan ja siellä toimimisessa oli piirteitä kommunikatiivisesta suunnittelusta, mutta myös piirteitä vanhasta komprehensiivis-rationalistisesta suunnittelusta (esim. Bäcklund & Mäntysalo 2009). Kyselyn vastaajat seuraavat LKH-ryhmää suurilukuisesti ja ryhmän keskustelulla koetaan olevan vaikutuksia poliittiseen päätöksentekoon ja osittain julkiseen mielipiteeseen ryhmän nostaman agendan kautta. Yksi syy miksi suunnittelijat seuraavat ryhmää on, että he pysyisivät tietoisina kysymyksistä, jotka kiinnostavat kaupunkilaisia. Tämä kuuntelu ja hiljaisen tiedon kartuttaminen täyttää osaltaan kommunikatiivisen suunnittelun ihan-

teen deliberatiivisesta (Forester 1989) ja refleksiivisestä (Puustinen 2006) suunnittelijasta. Samaan aikaan suuri osa vastaajista kertoi kuitenkin seuraavansa keskusteluja valmistautuakseen omaa suunnitteluaan kohtaaviin vasta-argumentteihin, mikä ei ole todellista kommunikatiivista suunnittelua ja muistuttaa enemmän rationalistista ja asiantuntijalähtöistä suunnittelua.

Sosiaalisen median logiikan kahdensuuntaisen vuorovaikutuksen sijaan (van Dijk & Poell 2013) kaupunkisuunnittelijat eivät itse osallistu juurikaan keskusteluun. Sosiaalisessa mediassa toimiminen jää edelleen yksittäisen kaupunkisuunnittelijan harkinnan varaan ja vaatii nykyiseltä kaupunkiympäristön toimialalta ponnistuksia sen eteen, että kaupunkisuunnittelu ottaisi sosiaalisen median vakavasti tietolähteenä ja vuorovaikutusvälineenä. Kaupunkisuunnittelijan osallistumista sosiaalisessa mediassa hankaloittavat myös käytännölliset syyt, kuten rajallinen työaika ja toivomus anonymiteetista. Merkittävä haaste liittyy myös virkahenkilöiden virkavastuuseen ja heihin kohdistuvaan odotukseen olla objektiivinen ja neutraali verkkokeskusteluissa. Nämä ovat kaksi odotusta, jotka monet vastaajat kokivat hankalaksi toteuttaa usein lennokkaissa ja kärkeviksi koetuissa verkkokeskusteluissa. Uskomme kuitenkin, että tämän problematiikan esiintuominen verkkokeskusteluissa on mahdollista ja parhaimmillaan se avaa kaupunkisuunnittelun monimutkaista todellisuutta – kunhan siihen on tarvittavat menetelmät, käytännöt, vastuunjaot sekä avointa keskustelua. Kaupunkisuunnittelijoiden sosiaalisen median kommunikatiivisten käytäntöjen päivittäminen on osa laajempaa toimintaperiaatteiden muutosta, joka tulisi ottaa vakavasti siirtymisessä kohti avoimempaa hallintoa. Tulostemme valossa voi sanoa, että itseorganisoituvat sähköiset osallistumuodot ja tavoitteelliset kaupunkiaktivismit haastavat perinteisiä organisaatioita muuttamaan ja tulemaan uusille areenoille.

Tutkimuksemme herättää kysymyksen, miten tulevaisuudessa sosiaalisen median vuorovaikutustyötä vastuutetaan kaupunkisuunnittelussa: odotetaanko sitä asemakaavataso suunnittelijoilta vai suunnataanko vastuuta ja resursseja ennemmin aikaisempaan vaiheeseen yleiskaavataso suunnittelussa. Me ehdotamme, että kaikilla vuorovaikutukseen halukkailla suunnittelijoilla, työpositiostaan riippumatta, olisi oikeus käyttää yhteistä ”Alueen suunnittelija”-organisaatiotiliä, jonka allekirjoitukseen voi lisätä etunimensä ja tittelinsä. Tutkimuksen tekemisen aikaan muutamilla Helsingin aluerakentamis- ja suunnitteluprojekteilla oli silloisen kaupunkisuunnitteluviraston työntekijöiden ylläpitämiä virallisia Facebook-profiileja (kuten Jätkäsaari). Näitä yhteisiä tilejä ei ole kuitenkaan kaikilla aluerakentamis- ja suunnitteluprojekteilla, vaan asukasvuorovaikutus on muuten järjestetty pääasiassa asukastilaisuuksien sekä Kerro kartalla ja Kerro kantasi -palveluiden avulla. Jotta vuorovaikutus verkossa

ei jää pistemäiseksi, olisi verkkokeskusteluiden seuraaminen ja vuorovaikutus lisäksi vastuutettu vuorotellen eri työntekijöille, mutta erityisesti vuorovaikutussuunnittelijoille. Tämä edellyttää resurssien lisäämistä vuorovaikutukseen, mikä vuorostaan edellyttää vuorovaikutuksen tärkeyden tunnistamista, virkahenkilöiden toimenkuvien päivittämistä sosiaalisen median aikakaudelle ja kulttuurin muutosta Helsingin kaupunkiympäristön toimialan sisällä.

Kyselyymme vastanneet kaupunkisuunnittelijat olivat tietoisia ja yleisesti melko kriittisiä LKH-ryhmää kohtaan ja se näkyi heidän antamissaan vastauksissa yhteistoiminnan mahdollisuuksista ja haasteista. Suurin syy yhteistoiminnan jäämiseen ainoastaan yhteydenpidon tasolle (*communication, networking*) on suunnittelijoiden kokemus vastuu *tasapuolisuuden vaalijana*. Ongelmaksi koetaan LKH-ryhmän poliittisuus ja ideologisuus ja se, ettei se edusta kuin tiettyä osaa kaupunkilaisista, joilla on jo vahva ääni ja hyvät mahdollisuudet osallistua kaupunkia koskevaan keskusteluun. Suunnittelijat kokivat, että heidän tehtävänsä on suunnitella kaupunkia kaikille, ja siihen vaikuttavat muutkin asiat kuin ryhmän ajamat tavoitteet esimerkiksi tiiviistä umpikorttelirakenteesta. Näissä selonteoissa kuuluu kommunikatiivisen suunnittelun ajatus suunnittelijan vastuusta vallan tasaajana ja tasapuolisuuden edistäjänä (esim. Davidoff 1965; Friedmann 1987; Forester 1989; Healey 1991). Tässä tapauksessa suunnittelijan tehtävä on tasata erivahvuisia ääniä niin, että myös hiljaiset kaupunkilaiset kuuluvat tämän toisen äänekkään kaupunkilaisten ryhmän (LKH:n) lisäksi. Tasapuolisuuden vaalimisen tavoite ja äänten tasapainottamisen tavoitteen voi nähdä kuitenkin olevan juuri osoitus kommunikatiivisuudesta suunnittelusta. Toisaalta, kaupunkisuunnittelijoiden aktiivisuus muualla sosiaalisessa mediassa oli melko alhaista, mikä kertoo myös LKH-ryhmälle vaihtoehtoisten ryhmien puutteesta.

LKH-ryhmän keskustelijoiden vähäiseksi koettu tietotaso kaupunkisuunnittelun monimutkaisesta todellisuudesta oli myös esteenä yhteistoiminnan laajentamiselle. Siitä huolimatta vastaajat eivät kokeneet tärkeäksi osallistua itse ryhmän keskusteluihin avaamaan monimutkaista kaupunkisuunnittelutodellisuutta niin, että siitä syntyisi yhteisymmärrysprosessi, kuten Foresterin (1989) kuvailema deliberatiivinen ja keskusteleva suunnittelija tekisi. Kommunikatiivisen suunnittelun ihanteiden mukaista habermasilaista kommunikatiivista rationaalisuutta (Habermas 1984), jossa pyritään painostuksesta vapaaseen ja argumentoivaan ”ideaaliin puhetilanteeseen”, ei vastaajien vastauksissa juuri kuulunut. Suunnittelija tuntuu olevan puolustuskannalla keskusteluissa, jos osallistuu niihin ollenkaan. Vastauksissa kuului myös muita kollaboratiivisen vastahakoisuuden (Huxham & Vangen 1994) syitä, kuten prosessien ja tietopohjan

jakamattomuus ja erilaiset tavat nähdä kaupunki suunnittelun kohteena. Sosiaalisen median ei nähty olevan oikea paikka näiden ongelmien ratkaisuun.

Huomionarvoista on se, että vastaajien keskuudessa oli paljon hajontaa – myönteisimmin LKH-ryhmään ja sosiaalisessa mediassa vuorovaikuttamiseen suhtautuvat viraston nuoremmat miestyöntekijät. Aineistomme perusteella näyttää siltä, että sukupuoli ja ikä vaikuttavat enemmän suhtautumiseen LKH-ryhmään kuin ammattinimike. Tämä on kiinnostava huomio, sillä myös LKH-ryhmän aktiivisimmat keskustelijat ovat miehiä ja aika ajoin ryhmässä nousee keskustelunaloituksia ryhmän keskusteluihin osallistumisesta naisena. Tämä huomio kytkeytyy viimeaikaiseen julkiseen keskusteluun urbanismista miehisenä ilmiönä (esim. Sundholmen 2016; Walker 2017). Tutkimuksemme perusteella tätä ilmiötä olisi syytä tutkia tarkemmin lisää. Tämä ja Laaksosen ja Porttikiven (2015) tutkimukset osoittavat, että sosiaalisen median keskusteluryhmiä, niiden vaikuttamispyrkimyksiä ja niiden vastaanottajissa herättämiä merkityksiä on hedelmällistä tutkia. Sosiaalisen median ryhmät saattavat näyttäytyä spontaaneina ja avoimina, mutta taustalla on erilaisia vaikuttamisen strategioita ja ulossulkevia keskustelukulttuureita, jotka eivät mahdu kommunikatiivisen suunnittelun määritelmään.

Emme halua tutkimuksellamme väittää, että kaupunkisuunnittelijoiden pitäisi olla tiiviimmässä yhteistoiminnassa juuri LKH-ryhmän kanssa. Uskomme kuitenkin, että kaupunkia koskevaa keskustelua käydään jatkossa yhä enemmän verkossa ja erikoistuneita, tavoitteellisia verkkokeskustelun ryhmiä syntyy lisää. Uusi verkkojulkisuuden tila edellyttää kaupunkisuunnittelulta uusia vuorovaikutuskäytäntöjä, jotta kommunikatiivisuuden ihanne toteutuu verkossa ja jotta kaupunkisuunnittelijasta olisi mielekästä olla suorassa vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten kanssa. Aina kun suunnittelija ei asiantuntijuudellaan ja omalla näkemyksellään osallistu keskusteluun, joku muu ottaa sen tilan esimerkiksi julkiseen mielipiteeseen vaikuttaakseen. Osallistuminen verkkokeskusteluihin on osallistumista verkkojulkisuuteen ja siihen tarvitaan ohjeistuksia, koulutusta, anonyymejä “alueen kaupunkisuunnittelija -tilejä” ja ennen kaikkea keskustelua muuttuvasta asiantuntijuudesta ja vuorovaikutuksen tavoitteista. Verkossa toimimisessa on tärkeä tunnistaa, että verkossa esiintyvät ryhmät eivät ole kaikkia kaupunkilaisia edustavia, vaan saattavat tukea niiden pyrkimyksiä, joiden ääni on jo vahva yhteiskunnassa. Kaupunkisuunnittelussa on tärkeä tunnistaa näitä erilaisia vaikuttamispyrkimyksiä ja vastaavasti turvata äänten tasapaino ja diversiteetti.

KIRJALLISUUS

- Afzalan, N., & Evans-Cowley, J.** (2015). Planning and social media: Facebook for planning at the neighbourhood scale. *Planning Practice & Research* 30:3, 270–285.
- Allmendinger, P.** (2009). Critical reflections on spatial planning. *Environment and Planning A* 41:11, 2544–2549.
- Allmendinger, P. & Tewdwr-Jones, M.** (2002). The Communicative Turn in Urban Planning: Unravelling Paradigmatic, Imperialistic and Moralistic Dimensions. *Space and Polity* 6:1, 5–24.
- Arnstein, S. R.** (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners* 35:4, 216–224.
- Atzmanstorfer, K., Resl, R., Eitzinger, A., & Izurieta, X.** (2014). The GeoCitizen-approach: community-based spatial planning—an Ecuadorian case study. *Cartography and geographic information science* 41:3, 248–259.
- Bailey, D., & Koney, K.** (2000). *Strategic alliances among health and human services organizations: From affiliations to consolidations* (Abr. ed.). Sage, Thousand Oaks.
- Bäcklund, P., Häkli, J. & Schulman, H.** (2017). Lukijalle: kansalaisosallistumisen muuttuva kenttä. Teoksessa Bäcklund, P., Häkli, J. & Schulman, H. (toim.): *Kansalaiset kaupunkia kehittämässä*. Suomen Yliopistopaino, Tampere.
- Bäcklund, P. & Mäntyselä, R.** (2009). Yhdyskuntasuunnittelun teorioiden kehitys ja asukkaiden osallistumisen tarkoitus. *Terra* 121:1, 19–31.
- Campbell, H.** (2006). Just planning. The art of the situated ethical judgment. *Journal of Planning Education and Research* 26, 92–106.
- Campbell, H. and Marshall, R.** (2006) Towards justice in planning: a reappraisal. *European planning studies* 14:2, 239–252.
- Castells, Manuel.** (1996). *The rise of the network society: The information age: Economy, society, and culture* (Vol. 1). Blackwell Publishers, Oxford.
- Cropper, S.** (1996). *Collaborative Working and the Issue of Sustainability*. Teoksessa Huxham, C (toim.) *Creating collaborative advantage*. Sage, Thousand Oaks.
- Davidoff, P.** (1965). Advocacy and pluralism in planning. *Journal of the American Institute of Planners* 31:4, 331–338.
- Eranti, V.** (2016). *Individuals Doing Politics: Urban participation, social media campaigning and online nano-politics*. Publications of the Faculty of Social Sciences, University of Helsinki, Helsinki.
- Ertiö, T.** (2015). *Participatory Apps for Urban Planning—Space for Improvement*. *Planning Practice & Research* 30:3, 303–321.
- Fairclough, G.** (1991). Habermas' Concept of "Lifeworld". *Systems Practice*, Vol. 4:6.
- Forester, J.** (1999). *The deliberative practitioner: Encouraging participatory planning processes*. MIT Press, Cambridge.
- Forester, J.** (1989). *Planning in the face of power*. 264 s. University of California Press, Berkeley.
- Fredericks, J., & Foth, M.** (2013). Augmenting public participation: enhancing planning outcomes through the use of social media and web 2.0. *Australian planner* 50:3, 244–256.
- Friedmann, J.** (1987). *Planning in the public domain: From knowledge to action*. Princeton University Press, Princeton.
- Frey, B. B., Lohmeier, J. H., Lee, S. W., & Tollefson, N.** (2006). Measuring collaboration among grant partners. *American Journal of Evaluation* 27:3, 383–392.
- Gajda, R.** (2004). Utilizing collaboration theory to evaluate strategic alliances. *American Journal of Evaluation* 25:1, 65–77.
- Grönlund, Kimmo & Wass, Hanna** (toim.) (2016) *Poliittisen osallistumisen eriytyminen*. Eduskuntavaalitutkimus 2015. Oikeusministeriön julkaisu 28/2016.
- Gutmann, Amy, & Thompson, Dennis.** (2009). *Why deliberative democracy?* Princeton University Press, Princeton.
- Habermas, J.** (1981). *Theorie des kommunikativen Handelns*. Bd. 1. Suhrkamp, Frankfurt am Main.
- Habermas, J.** (1984). *The Theory of Communicative Action* 1. 459 s. Beacon, Boston.
- Healey, P.** (1991). Debates in planning thought. Teoksessa Thomas, H & Healey, P (toim.): *Dilemmas of planning practice: Ethics, legitimacy, and the validation of knowledge*. Avebury Technical, Brookfield.
- Healey, P.** (1992). Planning through debate: the communicative turn in planning theory. *Town Planning Review* 63:2, 233–253.

- Hogue, T.** (1993). Community-based collaboration: Community wellness multiplied. Oregon Center for Community Leadership, Oregon State University, Oregon.
- Huxham, C.** (Ed.). (1996). Creating collaborative advantage. Sage, Lontoo.
- Huxham, C., & Vangen, S. E.** (1994). Naivety and maturity, inertia and fatigue: are working relationships between public organisations doomed to fail?. University of Strathclyde, Strathclyde Business School, Strathclyde.
- Hyryläinen, T. & Tuisku, S.** (2016). Sosiaalisesta mediasta ratkaisuja paikalliseen vaikuttamiseen. Tutkimusjulkaisu 2016:100. KAKS – Kunnallisalan kehittämissäätiö. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu.
- Högnabba, S.** (2014). Unelmia, pikavoittoja ja demokratiapöhinää. Helsingin demokratiapilottien tulokset. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuskatsauksia. 2014:1. Helsinki.
- Innes, J., & Booher, D. E.** (1999). Planning institutions in the network society: Theory for collaborative planning. University of California, Institute of Urban and Regional Development, Berkeley.
- Jacobsson, Kerstin** (2015). Urban grassroots movements in Central and Eastern Europe. Ashgate, Farnham.
- Jäntti, A., Airaksinen, J. & Haveri, A.** (2017). Osallistuminen julkishallinnon legitimitteettikysymyksenä. Teoksessa Bäcklund, P., Häkli, J. & Schulman, H. (toim.): Kansalaiset kaupunkia kehittämässä. Tampere University Press, Tampere.
- Kahila-Tani, M.** (2016). Reshaping the planning process using local experiences: Utilising PPGIS in participatory urban planning. Doctoral dissertation, Aalto University publication series 2015:223, Espoo.
- Kahila-Tani, M. & Kyttä, M.** (2017) Laajapohjaisella vuorovaikutuksella kohti vaikuttavaa osallistumista. Teoksessa Bäcklund, P., Häkli, J. & Schulman, H. (toim.): Kansalaiset kaupunkia kehittämässä. Tampere University Press: Tampere.
- Kanninen, V., & Bäcklund, P.** (2017). Kansalaisosallistumisen institutionaaliset rajat? Teoksessa Bäcklund, P., Häkli, J. & Schulman, H. (toim.): Kansalaiset kaupunkia kehittämässä. Tampere University Press, Tampere.
- Karpinen, S., S. Lampinen, A. Saarlo & A. Vehmas.** (2003). Osallistuminen eheyttävässä suunnittelussa. Suomen ympäristö 595. 74 s. Ympäristöministeriö. Edita Prima Oy, Helsinki.
- Kettunen, P.** (2002). Miksi osallistumisesta puhutaan? Osallistumisen kehittäminen suomalaisissa kunnissa. Teoksessa Bäcklund, P., Häki, J., Schulman, H. (toim.): Osalliset ja osajat. Kansalaiset kaupungin suunnittelussa. Gaudeamus, Tammer-Paino Oy, Tampere.
- Kohonen, K. & Tiala, T.** (toim.) (2002). Kuntalaiset ja hyvä osallisuus. Lupaavia käytäntöjä kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi. Sisäasianministeriö. Suomen Kuntaliitto. Helsinki.
- Koskiahio, B.** (2002) Onko osallisuus vahvaa demokratiaa? Maankäyttö- ja rakennuslain soveltamisesta. Teoksessa Bäcklund, P., Häki, J., Schulman, H. (toim.): Osalliset ja osajat. Kansalaiset kaupungin suunnittelussa. Gaudeamus, Tammer-Paino Oy, Tampere.
- Laaksonen, Salla-Maaria & Porttikivi, Merja** (2015). Constituting a partial organization in Facebook through metaconversation . Conference paper presented at EGOS European Group of Organizational Studies, Athens Greece, 2015.
- Lahti, T. & Laine, M.** (2013). Kaupungin toiminta tutummaksi ja vuorovaikutus vahvemaksi. Helsingiläisten näkemyksiä kaupungin toiminnasta ja päätöksenteosta vuonna 2012. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuskatsauksia 2013:1. Helsinki.
- Lapintie, K.** (2017). Tarinoita takapihalta 2.0: Vuorovaikutus digitaalisen median aikakaudella. Yhdyskuntasuunnittelu 55:4.
- Lapintie, K. & Di Marino M.** (2015). Planning in the age of Web 2.0. Conference paper presented at the Annual AESOP Congress 2015, Prague, Czech Republic, July 13–16, 2015.
- Luhtakallio, E. & Mustranta, M.** (2017) Demokratia suomalaisessa lähiössä. Into-kustannus, Helsinki.
- Maankäyttö- ja rakennuslaki, 8. luku 63 §, FinLexin verkkosivut. [viitattu 6.4.2017] <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>
- Malmberg, L.** (2016). Helsinki hyväksyi uuden yleiskaavan – mutta mitä se oikeasti tarkoittaa? Helsingin Sanomat, 26.10.2016.
- Matikainen, J. & Villi, M.** (2013). Mobiilit mediasisällöt – Sisältöjen tuottaminen, jakelu ja kulutus sosiaalisessa mediassa. Viestinnän tutkimuskeskus CRC, Sosiaalitieteiden laitos, Helsingin yliopisto.

- Mattila, H.** (2017). Revisiting Habermas. Exploring the Theoretical Roots and Contemporary Challenges of Communicative Urban and Regional Planning. Aalto University publication series, Doctoral Dissertations 91/2017. Unigrafia, Helsinki.
- Mouffe, Chantal.** (2000). *The Democratic Paradox*. Verso, Lontoo.
- Mäenpää, P., Faehnle, M. & Schulman, H.** (2017). Kaupunkiaktivismi, jakamistalous ja neljäs sektori. Teoksessa Bäcklund, P., Häkli, J. & Schulman, H. (toim.): *Kansalaiset kaupunkia kehittämässä*. Tampere University Press, Tampere.
- Mäenpää, Pasi** (2016). Laiturilla ruodittiin Lisää kaupunkia Helsinkiin -ryhmää: ”Jälkistalinistinen hirviö” vai suunnittelukeskustelun uudistaja? *Yhdyskuntasuunnittelu* 54:4.
- Mäenpää, P. & Faehnle, M.** (2017). Itseorganisoituva kaupunki: hallinta, talous ja demokratia. *Futura*. 2017:4.
- Niitamo, A.** (2015). Osallistaminen kaupunkisuunnittelussa. Diskurssianalyysi virkamiesten osallistamispuheesta Jätkäsaaren rakennusprojektissa. Pro gradu -tutkielma. Saatavilla <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/155256>. Helsingin yliopisto.
- Nummi, P.** (2017). Social media data analysis in urban e-planning. *International Journal of E-Planning Research* 6:4, 18–31. IGI Publishing, Hershey.
- Peterson, N. L.** (1991). Interagency collaboration under Part H: The key to comprehensive, multidisciplinary, coordinated infant/toddler intervention services. *Journal of Early Intervention* 15:1, 89–105.
- Puustinen, S.** (2006). Suomalainen kaavoittajaprofessio ja suunnittelun kommunikaatiivinen käänne: vuorovaikutukseen liittyvät ongelmat ja mahdollisuudet suurten kaupunkien kaavoittajien näkökulmasta. *Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja, A 34*. Aalto yliopisto, Espoo.
- Rinne, J.** (2011). Henkilökohtaistuva politiikka: Tutkimusmatkoja refleksiiviseen kansalaistoimintaan. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print, Tampere.
- Saad-Sulonen, J.** (2014). Combining participations. Expanding the Locus of Participatory E Planning by Combining Participatory Approaches in the Design of Digital Technology and in Urban Planning. Doctoral dissertation, Aalto University publication series, Espoo.
- Sassi, S.** (2003). Teoksessa Bäcklund, P. (toim.) *Tietoyhteiskunnan osallistuva kansalainen*. Tapaus Nettimaunula. Helsingin kaupungin Tietokeskus, tutkimuksia 2003: 5.
- Sauri, P.** (2015) *Julkishallinto ja sosiaalinen media*. Kunnallisalan kehittämissäätiön Polemia-sarjan julkaisu nro 98. Vammalan Kirjapaino Oy: Sastamala.
- Staffans, A.** (2004). Vaikuttavat asukkaat: Vuorovaikutus ja paikallinen tieto kaupunkisuunnittelun haasteina. *Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja A 29*. Teknillinen korkeakoulu, Espoo.
- Sundholmen, M.** (2016). Kvinnor brinner för hälsovård, män för Guggenheim i Helsingforspolitiken. *Svensk YLE* 21.12.2016.
- Tayebi, A.** (2013). Planning activism: using social media to claim marginalized citizens' right to the city. *Cities* 32, 88–93.
- Tewdwr-Jones, M & Allmendinger, P.** (1998). Deconstructing Communicative Rationality: A Critique of Habermasian Collaborative Planning. *Environment and Planning*. Vol 30:11.
- Thompson, J. B.** (1995). *The media and modernity: A social theory of the media*. Stanford University Press, Stanford.
- Tuomi, J & Sarajärvi, A.** (2017). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi: Uudistettu laitos*. Tammi, Helsinki.
- Walker, A.** (2017). Mansplaining the city. Why are men driving the conversation about the future of our neighborhoods? *Curbed*, 17.8.2017.
- Van Dijk, J. & Poell, T.** (2013). Understanding Social Media Logic. *Media and Communication* 1:1, 2–14.

VERKKOSIVUT

- Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston verkkosivut. Viraston esittely. [viitattu 31.3.2017] <<http://www.hel.fi/www/ksv/fi/esittely/>>
- Helsingin kaupungin Kaupunkistrategia 2017–2021 [viitattu 31.8.2017] <<https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/kaupunkistrategia/strategia-ehdotus/>>
- Helsingin kaupungin strategiaohjelma vuosille 2013–2016 [viitattu 14.4.2017] <http://www.hel.fi/static/taske/julkaisut/2013/Strategiaohjelma_2013-2016_Kh_250313.pdf>